24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6456 — 3 ԱՊՐԻԼ 1907 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 3 ՐԷՊԻԼ-ԷՎՎԷԼ 1325 — 16 AVRIL 1907 — 24me année № 6456

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ„ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԴԱՒԱԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 35 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽԵՔԸ ՄԵԿ ՎՐԱՑ
20 հատ 1 դրուշոց փուլ
1 մեհ.ի հաշուով կ'բերուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعليه وه غلطه اره ولك غزته سى اداره خانه سى

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՅԻՍՈՒՍ ԵՒ ԿԻԼԿԱՄԷՇ

ԲՐՈՖ. ԷՆՈՒՆԻ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

Ս.

Շնորհիւ կայսերական Կառավարութեան և մանաւանդ Օսմանեան Թանգարանի վարչութեան բարեացակամութեան և գովելի ջանքերուն, հաղարաւոր տարիներ չարունակ հողի և աւազի անթափանցելի քողով ծածկուած անյայտութեան դատապարտուած Ասուրաբաբելական ճոխ և հնագոյն գրականութեան անգին գանձերը լոյս աշխարհ հանուեցան և մեծահանճար ու տաղանդաւոր գիտնականներու ուսումնասիրութեան առարկայ եղան։ Մարդկութեան հնագոյն պատմութեան, քաղաքակրթութեան, կրօնի, սովորութեանց, լեզուի և այլն վերաբերեալ յոյժ շահեկան տեղեկութիւններ ի յայտ բերուեցան։

Սեպագիր արձանագրութիւններով զարդարեալ գիտնականներու մէջ ամենէն աւելի ուշադրաւ դիրք մը կը գրաւէ Եէնսէն, Եէնսէի համալսարանին բրոֆէսօրը, իր զգայացունց հետազօտութիւններով և եզրակացութիւններով։ Բազմաթիւ գիրքեր ու տետրակներ եւ անթիւ գիտական մեծարժէք յօդուածներ հրատարակած է Եէնսէն ասուրա-բաբելական գրականութեան վրայ։ Այս բազմաշատ և բազմակիսի գործերէն և ուսումնասիրութիւններէն ո՛չ մէկը այնքան ընդհանուր հետաքրքրութիւն և բուռն գիտական վիճաբանութիւն յարոյց, որքան «Կիլկամէշին վէպը տիեզերական գրականութեան մէջ» գործը (Das Gilgamesch epos in der Weltliteratur), որ 1048 էջերէ բաղկացեալ ընդարձակ և մանրակրկիտ ուսումնասիրութիւն մըն է։ Այս հսկայական երկասիրութիւնը հրատարակուեցաւ 1906ին ի Շտրասպուրկ և այժմ կը վաճառուի բոլոր գրավաճառներուն քով 40 մարքի։ Եէնսէնի այս գործը ասուրա-բաբելական մասնագիտական և մասնաւորապէս գրականական չրջանակներու վրայ մեծ տպաւորութիւն բրաւ և յոյժ շահեկան գիտական վիճաբանութեան մը առիթ ընծայեց, պատճառ դառնալով ճոխ գրականութեան մը յառաջանալուն։ Մասնագէտ գիտնականներու մեծագոյն մասը դատապարտեց Եէնսէնի ծայրայեղ եզրակացութիւնները։ Այժմ տեսնենք թէ ի՞նչ կ'ըսէ Եէնսէն և ինչո՞ւ համար անոր եզրակացութիւնները չեն կրնար գիտական արժէք ունենալ և կամ բացարձակապէս մերժելի են։

Ամենէն առաջ փութանք յայտարարել թէ Կիլկամէշի վէպը գտնուած է Աշուրպանաբլուի (Սարդանապալի 668—626 Քրիստոսէ առաջ) մատենադարանին մէջ, որ մանաւոր հոգածութեամբ բոլոր հին արձանագրութիւնները արտագրել տալով լիակատար ժողովածոյ մը կազմեց։ Այս մատենադարանին մէկ մասը միայն պեղումներու միջոցին գտնուեցաւ դժբախտաբար։ Կիլկամէշի վէպին ամբողջական բնագիրն ալ մեզի անյայտ է։ Հատուկտոր-ներ միայն գտնուած են անկէ։ Հետեւաբար ամբողջական վէպը կարելի է միայն ենթադրութիւններով կամ դուշակութիւններով լրացնել։

Եէնսէնի այս գործին բուն նպատակն է ցուցնել որ Հին-Կտակարանին շատ մը պատմածքները զարմանալի նմանութիւններ ունին ասուրաբաբելական գրականութեան շարք մը առասպելներուն հետ և որ գլխաւորն է Կիլկամէշի կեանքը բոլորովին նման է Յիսուսի կեանքին։ Տեսնենք տակաւին թէ որքա՛ն ստոյգ են այս եզրակացութիւնները։

Ո՞վ էր Կիլկամէշ։ Կիլկամէշի վէպին հնագոյն մէկ բնագիրը, ըստ Եէնսէնի, Քրիստոսէ 3000 տարի առաջ գրուած է։ Ըստ Աշուրպանաբլուի մատենադարանին մէջ գտնուած հատակագրերուն և այս հնագոյն արձանագրութեան, Կիլկամէշ Ուդիսեւսի պէս թափառաշրջիկ մըն էր և հարաւային Բաբելոնի Էրէխ քաղաքին մէջ կը բնակէր։ Անոր բարեկամն ու հակապատկերն է Արուրու դիցամօր ստեղծած Էապանին, որ Կիլկամէշի պէս դիցաբանական անձնաւորութիւն է։ Էապանի ամբողջ մարմինը մազերով ծածկուած է. անոր երկար ծամերը ոսքերուն կը հասնին։ Անապատներու մէջ և կամ դաշտերու վրայ կենդանիներու հետ կը չրջի և կը պաշտպանէ զանոնք։ Եղջերուներ կ'արածէ կանաչազարդ մարգագետիններու վրայ։ Օր մը Էրէխցի որսորդ մը Էապանին կ'ընծայէ Իշտարի (Վենիւս) դեռատի և չքնաղ քրմուհիներէն մէկը։ Կիսամատուածը կը սիրահարի անոր և կը թողու իր եղջերուները։ Վեց օր եօթը դիշեր անցնելէն ետքը, երբ Էապանի իր եղջերուներուն քով կը վերադառնայ, այս վերջինները խոյս կուտան անկէ։ Էապանի կրկին քրմուհիին քով կը վերադառնայ, որ զայն Էրէխ կը տանի, ուր ան մեծ պատուով կ'ընդունուի Էրէխի աէր Կիլկամէշի կողմէ, որ իր նոր բարեկամին և հիւրին հետ եղամացաց երկիրը կ'արշաւէ։ Իշտար կը սիրահարի Կիլկամէշին. այս վերջինը կը մերժէ գեղեցկութեան դիցուհւոյն սէրը, նկատի ունենալով որ ան իրմէ առաջ հինգ սիրահարներ ունեցած էր և վեցերորդ մը՝ Քիրքէի նման կախարդական ցուպով անասուն դարձուցած էր։ Իշտար կը վայրանայ և երկինք կ'ամբառնայ, ուր Անու (աստուածներուն հայրը) առաւելի ցուլ մը կը ստեղծէ Իշտարի խնդրանաց համաձայն և կը զրկէ Էապանի և Կիլկամէշի դէմ, որոնք անոր կը յաղթեն։ Այս միջոցին Էապանի կը մեռնի։ Կիլկամէշ շատ կը տխրի և կը դիմէ ջրհեղեղէն ազատուած Բախտեթրոսին, որ Հին-Կտակարանի Նոյ Նահապետին կը համապատասխանէ։ Աստուածները Բախտեթրոսին անմահութիւն պարգեւած էին եւ Կիլկամէշ այժմ անկէ կեանքին գաղտնիքը կ'ուզէ իմանալ։ Անպատմելի դժուարութիւններ կրելով կը հասնի ան Սիտարի (Փիւնիկէ), ուր Բախտեթրոսին նաւավարը կ'ընդունի զայն և երեք օր հոգմի արագաթեամբ սլանալէն ետքը կը հասնի մահուան ջուրերուն վրայ, ըստ Եէնսէնի՝ Ճիպրալադար։ Վերջապէս անարկու փոթորիկ և նաւաբեկութենէ ետքը Կիլկամէշ Բախտեթրոսի տեսութեան կ'արժանանայ։ Սակայն Բախտեթրոս կեանքի գաղտնիքը չի գիտեր։ Կիլկամէշ կը հարցնէ Բախտեթրոսի թէ ի՞նչպէս անմահութիւն ստացաւ. Բարեացաւոց Նոյ Նահապետը այս կապակցութեան մէջ Կիլկամէշին կը պատմէ ջրհեղեղի այն պատմութիւնը որ Ս. Գրոց մէջ եղածին նման է և որու մասին երկարօրէն խօսած ենք անցեալ տարուան Լոյսին մէջ, Տէլիչեան խնդրին առթիւ։ (Արտասպ. Մանզուսէ)։ Կիլկամէշ Բախտեթրոսի նաւավարին առաջնորդութեամբ նոյն ճամբով կը վերադառնայ Էրէխ և կը դիմէ ատուածներուն որ անոնք Էապանին կենդանացնեն։ Վերջապէս Էա կը գթայ անոր վրայ և Ներիկալ հոգիներու կամ դժոխքի աստուածը ծակ մը կը բանայ երկրին վրայ ատորին աշխարհէն և հոգմի ձեւով կ'արձակէ Էապանի հոգին։ Էապանի կը վերակենդանանայ և Կիլկամէշին կը յայտնէ մարգկային կեանքին գաղտնիքը և անկէ քիչ ետքը կրկին կը մեռնի։ Ահա այս է բաբելական Կիլկամէշի վէպին ուրուագիծը։

Ինչ նմանութիւն կայ Կիլկամէշի այս վէպին և Յիսուսի կեանքին միջև։ Մենք բաղդատութեան որ և է եզր չենք գտներ և Եէնսէնի գտած նմանութիւններն ալ շատ հեռաւոր, անհաւանական ու արտաքին կը համարինք։ Իրաւ է որ Էապանի անապատ բնակիլը, երկար մազերը, մարթեմիէ զգեստ ունենալը եւայլն կը յիշեցնեն զՅովհաննէս Մկրտիչ։ կը յիշեցնեն և ո՛չ աւելի։ Այսպէս ալ Իշտարի 5 սիրահարներ ունենալը կը յիշեցնեն Յովհաննու Աւետարանին հետեւեալ հատուածը. «Զի հինգ այր փոխեալ է քո և զոր այժմն ունիս՝ չէ քոյ այր» եւայլն։ Գուցէ Կիլկամէշի վէպը կարգացողներին ոմանք աղօտ նմանութիւն մը գտնեն Էապանի և Ղազարու յարութեան միջև։ Բրոֆ. Եէնսէն այսպէս չի մտածեր սակայն և կը կարծէ որ ամբողջ Կիլկամէշի վէպը աւետարաններու մէջ կը գտնուի գրեթէ բառացի կերպով, բայց ո՛չ նոյն ու նման չարայարութեամբ ու կարգով։ Ըստ Եէնսէնի, Կիլկամէշի վէպին այս փոխադրութիւնը ամենէն զօրեղ ապացոյցն է անոր Նոր Կտակարանի հեղինակներուն վրայ ունեցած մեծ ազդեցութեան։ Եէնսէնի ուսումնասիրութեան համամասական եզանակը հասկնալու համար՝ պէտք է այժմ հետեւինք անոր նկարագրութեան։

ՀՆԱՍԻՐ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԹԱՓՈՒՌՈՒՄՆԵՐ

Նաստուն եւ տուն։ —Ամէն վարդ իր փուշը ունի։—Անիսթանեցիի վարակում մը։—Տոքթ. Ռէմլինկէրի եւ Տոքթ. Օսման Նուրի էֆ.ի մանրէաբանական փորձերը։—Հեռագրագիր կասուն եւ տունը ձեր տուներէն։

Ամէնէն պերճ քնտանիքներէն մինչեւ ամենէն հասարակները, ճանաչոյթէ տարապակէն տոչորուող հոգիներ, հաւատարիմ սիրոյ մը պապակէն տոչորուող սիրաեր, կամ պարզապէս ժամանակ անցընել փափաքող մարդիկ, իրենց գգուանքները առատաբէն կը չռայլեն վարսագեղ, փափկասուտ չնիկներու, գիրգ ու մեղմ մուչակով, անոյշ ու խոր նայուածքներով կատուներու։ Կատուներն ու չուները թերեւս նոյնքան սիրելի են մեզի որքան ընտանիքի անդամ մը կամ ընտանեկան բարեկամ մը. միթէ հաղուագիւտ են անոնք որ դառնօրէն կ'արտասուեն իրենց կատուին կամ չունին մահուան վրայ, միթէ քիչ են այն մարդերը որ փառաւոր, մեծածախս չիրխիներ կը կանգնեն իրենց չնիկներուն՝ իբր նշան բարեկամութեան հաւատարիմ սիրոյ։ Բանաստեղծներ և փիլիսոփաներ իսկ՝ թէնը օրինակի համար՝ երգած են կատուին գեղեցկութիւնները։ Անտարակոյս, կատուներն ու չուները բոլոր կենդանիներուն մէջ սիրելագոյն բարեկամներն են։ Բայց... ամէն մարդ իր փուշը ունի։

Այսպէս ալ այդ պատուական կենդանիները այն հաճոյքներուն և սիրանքներուն փոխարէն զոր կը պատճառեն մեզի, ունին բազմաթիւ լուրջ անպատեհութիւններ։ Ամէնուն յայտնի է արդէն թէ կատուներ մանկիկներ խեղդած են, անոնց դէմքը ճանկռթած կամ աչքը բզղային։ Երախտագիտութիւն արտայայտող հեծկլտուքի մը մէջ մրմնջեց մանկամարդ կինը.

—Ցրէա՛...

Սակայն դեռնին վրայ փռուած կը մնար Ատրլին, դէմքը խոտին դարձուցած, դատակները միշտ կաչկանդուած։ Այդ պատճառաւ չէր կրնար իր դիրքը փոխել և չուրջը մղուող խուլ պայքարին դիտուքը միայն կը լսէր։

Երկու մարդիկ գիրկ գիրկի կը կռուէին, իրենց մկանունքները պրկած, չընչասպառ ու լռիկ։

Նախնական մարդոց կողմէ մղուած վայրագ պայքարի մը կը նմանէր առ, էգը ձեռք անցընելու համար։

Ցրէտէրիք, առանց տուն երթալու և ընթանք բան մը դնելու, մասաղատունկ ծառերուն մէջ իր վշտին վրայ որոճալէ յետոյ, գացած էր թափառիլ Ատրլինի պարտէզին չուրջը։ Ցրէտէրիք լսած էր որ երիկ մարդու մը ձայնը կը խառնուէր սիրուած ձայնի մը մրմունջներուն...

Ցանկապատին կրթնած, բուռն մոլեգնութեան տագնապի մը մատնուած էր ամբողջ ժամ մը։

Գալով Ժէրվէի, լաւ գիտէր թէ այդ գեղադէմ երիտասարդը դիպուածաւ չէր որ հոն կը դտնուէր այդպիսի ժամու մը, գեղանի կնոջ մը դրան առջեւ, ճամբու մը երկայնքը որ և ո՛չ մէկ տեղ կ'առաջնորդէր։

Սիրային մրցակցութեան իրենց կատաղի թափին մէջ այդ երկու ռազմիկները իրար սպանելու փափաքը կը զգային։ Իրենց անդամները կը գալարուէին ու ոսկրները կը ճարճատէին։

Երկուքն ալ արտակարգ ուժի տէր էին։ Բայց Ցրէտէ քսանչորս տարու էր, մինչ իր հակառակորդը՝ երեսունրեակ տարեկան։

Աւելի տարիքոտին ընդդիմութիւնը տկարացաւ սկսաւ։

Ատրլին չէր համարձակեր գլուխը վեր առնել՝ իր չուրջը դիտելու համար, և աստուածները վար կ'առնէր՝ որպէս զի իր Ցրէտէն պաշտպանեն և անոր յաղթութիւնն ապահովեն։ Մանկամարդ կինը մարմնոյ մը ծանր անկումը լսեց, յետոյ անմարդկային ձայն մը, որ հռնդիւնով կ'ըսէր.

— Շնորհ ըրէ՛... Մի՛ սպաններ զիս։

Կիրակորոյս, Ատրլին չէր կրնար զանազանել թէ ո՛րուն էր այդ ձայնը, երբ որոշապէս լսեց Ցրէտէրիքի պատասխանը.

— Լա՛ռ, թո՛ղ այնպէս ըլլայ, պայմանաւ որ մէյ մըն ալ հոս ոտք չկոխես։

— Երբեք ոտք չեմ կոխեր։

— Կ'երդնո՞ւս։

— Կ'երդնում։

— Ուրեմն կծիկը գի՛ր, անդամ։ Ուրիշ տեղ գնա՝ պատիժդ գալիր։

Յետոյ լռութիւն տիրեց պահ մը...

Ատրլին դեռ կը գտնուէր գետնի վրայ, դէմքը խոտին դարձուցած, դատակները միշտ կաչկանդուած։ Այդ պատճառաւ չէր կրնար իր դիրքը փոխել և չուրջը մղուող խուլ պայքարին դիտուքը միայն կը լսէր։

Երկու մարդիկ գիրկ գիրկի կը կռուէին, իրենց մկանունքները պրկած, չընչասպառ ու լռիկ։

Նախնական մարդոց կողմէ մղուած վայրագ պայքարի մը կը նմանէր առ, էգը ձեռք անցընելու համար։

Ցրէտէրիք, առանց տուն երթալու և ընթանք բան մը դնելու, մասաղատունկ ծառերուն մէջ իր վշտին վրայ որոճալէ յետոյ, գացած էր թափառիլ Ատրլինի պարտէզին չուրջը։ Ցրէտէրիք լսած էր որ երիկ մարդու մը ձայնը կը խառնուէր սիրուած ձայնի մը մրմունջներուն...

Ցանկապատին կրթնած, բուռն մոլեգնութեան տագնապի մը մատնուած էր ամբողջ ժամ մը։

Գալով Ժէրվէի, լաւ գիտէր թէ այդ գեղադէմ երիտասարդը դիպուածաւ չէր որ հոն կը դտնուէր այդպիսի ժամու մը, գեղանի կնոջ մը դրան առջեւ, ճամբու մը երկայնքը որ և ո՛չ մէկ տեղ կ'առաջնորդէր։

— Ինծի այնպէս կը թուի որ մաքրեցի անոր հաչիւը։

— Այո՛, դէմ առ դէմ։ Բայց չէք գիտեր թէ ինչո՞ւ ընելու կարող է ան։

— Պահ, թո՛ղ դիմացս ելլէ նայիմ։ Մինչեւ այն առեն թոյլ տուէք որ ձեր վրայ հսկեմ։ Չեմ յուսար որ նորէն ետեւս նուագ իյնայ։

—Ծանրակշիռ դաղտնիքներու խառնուած է ան։ Կրնայ կորստեան մատնել մօրս պաշտպանները, մինչ տ'Ալինեէ ընտանիքը այնքան բարի գտնուած է ինծի նկատմամբ։

— Չպիտի կրնաք արգելք ըլլալ այդ բանին։

— Ցրէտէրիք։ չէ՞ք կարծեր որ պարտիմ տ'Երքիւանի կոմսուհիին իմաց տալ եղելութիւնը։

—Ո՞վ է այդ կինը։

—Տիկին տ'Ալինեէի աղջիկն է։ Այդ թշուառականը, որուն ձեռքէն ազատեցիք դիս, մարքիզուհիին ծառայութեան մէջ կը գտնուի։ Այն սոսկալի՜ օրը, ուր յանկարծակիի բերաւ դիս Լուվրէի դարբասանին մէջ, սա խօսքն ըրաւ. «Եթէ յայտնես գաղտնիքը, հոսկից պիտի արտաքսեն դիս։ Վտանգուիլ յետոյ քու մարքիզուհիիդ աղջիկը անպատիւ կին մը պիտի դառնայ։ Դիտեմ թէ ի՞նչպէս կարելի է գեանաքարշ կերպով ստորնացնել մէկը։» Ցրէտէ, այդ բանին համար է որ լուռ մնացի, կը հասկնա՞ք։

—Բարի՜ Ատրլին։

— Այո՛, դէմ առ դէմ։ Բայց չէք գիտեր թէ ինչո՞ւ ընելու կարող է ան։

— Պահ, թո՛ղ դիմացս ելլէ նայիմ։ Մինչեւ այն առեն թոյլ տուէք որ ձեր վրայ հսկեմ։ Չեմ յուսար որ նորէն ետեւս նուագ իյնայ։

—Ծանրակշիռ դաղտնիքներու խառնուած է ան։ Կրնայ կորստեան մատնել մօրս պաշտպանները, մինչ տ'Ալինեէ ընտանիքը այնքան բարի գտնուած է ինծի նկատմամբ։

— Չպիտի կրնաք արգելք ըլլալ այդ բանին։

— Ցրէտէրիք։ չէ՞ք կարծեր որ պարտիմ տ'Երքիւանի կոմսուհիին իմաց տալ եղելութիւնը։

—Ո՞վ է այդ կինը։

—Տիկին տ'Ալինեէի աղջիկն է։ Այդ թշուառականը, որուն ձեռքէն ազատեցիք դիս, մարքիզուհիին ծառայութեան մէջ կը գտնուի։ Այն սոսկալի՜ օրը, ուր յանկարծակիի բերաւ դիս Լուվրէի դարբասանին մէջ, սա խօսքն ըրաւ. «Եթէ յայտնես գաղտնիքը, հոսկից պիտի արտաքսեն դիս։ Վտանգուիլ յետոյ քու մարքիզուհիիդ աղջիկը անպատիւ կին մը պիտի դառնայ։ Դիտեմ թէ ի՞նչպէս կարելի է գեանաքարշ կերպով ստորնացնել մէկը։» Ցրէտէ, այդ բանին համար է որ լուռ մնացի, կը հասկնա՞ք։

—Բարի՜ Ատրլին։

Սիրաւոր Ցրէտէրիք ուշադրութեամբ մտիկ չէր ըներ այդ պատմութիւնները, ոռնդմէ բան մըն ալ չէր հասկնար։

Բայց այդ միջոցին իր բազուկներուն մէջ սեղմէր դողդոջուն Ատրլինը, համոզուած թէ մանկամարդ կինը ոչ ոք կը սիրէր և թէ իր պաշտպանութեան կը դիմէր։ Այդչափը կը բաւէր իր երջանկութեան։

Իր հոգին, համբերատար ու յամբաւոյց, և իր պարզունակ սիրոյ աւելի բան մը չէին խնդրեր։

Ու Ատրլին այդ կորովի ուսերուն կը թնծած և այդ առնական ուժին յենած, անակնկալ հպարտութիւն մը և ապահովութիւն մը կը զգար։ Միեւնոյն ատեն վայրագ ուրախութիւն մը ալ կ'ունենար, ինչ որ յատուկ է տկար սեռին պատկանողներուն, երբ մանաւանդ անոնք իրաւունք ըլլան թէ զօրաւոր մարդիկ իրար կը ըզքաշեն՝ իրենց տիրանալու համար։ Այդ ուրախութիւնը կը թրթռայ բոլոր աշխարհի մէջ, սկսեալ սիրակարօտ նոնոշիկէն մինչեւ վիպական հերոսուհին։

Երկուքն ալ, Ատրլին ու Ցրէտէրիք, այդ երանաւէտ վայրկեանի արքունութեան մէջ թաղուած, իրիկուան դժնդակ իրադարձութիւններէն յետոյ, հնչմարեցին թէ օթօմոպիլ մը խոյս կուտար գիշերային մթութեան մէջ, գազանի մը երկար, սուր և մռլագին ճիչերը արձակելով։

(Շարունակելի)

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸՋԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿԱՇԿԱՆԴՈՒԱԾ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Զ.

ԳԱԶԱՆՆ ՈՒ ՈՐՍԸ

Կմախացած ծառերու ուրուականները աչքերուն առջեւ կը պտուտքէին։ Ատրլինի մտացնորութիւնը կը շեշտուէր տակաւ. իրեն այնպէս կը թուէր որ այդ ծառերէն մէկը կը կենդանանար՝ զինքը պաշտպանելու համար, երբ փոքր դրան անդիի կողմը, սեւաթոյր բան մը ցցուեցաւ առեւանդչին դէմ։

—Աւաղա՛կ, ձգէ այդ կինը, աղաղակեց ձայն մը։

Ուժգին կռուփի մը խուլ ընդհարումը լսուեցաւ։ Ժէրվէի կուրծքին վրայ։ Ժէրվէ յիշոց մը արձակելով թոյլ տուաւ Ատրլինը, որ գետին ինկաւ զանգուածի մը պէս։ Բայց իսկոյն սթափեցաւ. իր ազատարարին խօսքերը ականջին մէջ կը բզզային։ Երախտագիտութիւն արտայայտող հեծկլտուքի մը մէջ մրմնջեց մանկամարդ կինը.

—Ցրէտէ՛...

Սակայն դեռնին վրայ փռուած կը մնար Ատրլին, դէմքը խոտին դարձուցած, դատակները միշտ կաչկանդուած։ Այդ պատճառաւ չէր կրնար իր դիրքը փոխել և չուրջը մղուող խուլ պայքարին դիտուքը միայն կը լսէր։

Երկու մարդիկ գիրկ գիրկի կը կռուէին, իրենց մկանունքները պրկած, չընչասպառ ու լռիկ։

Նախնական մարդոց կողմէ մղուած վայրագ պայքարի մը կը նմանէր առ, էգը ձեռք անցընելու համար։

Ցրէտէրիք, առանց տուն երթալու և ընթանք բան մը դնելու, մասաղատունկ ծառերուն մէջ իր վշտին վրայ որոճալէ յետոյ, գացած էր թափառիլ Ատրլինի պարտէզին չուրջը։ Ցրէտէրիք լսած էր որ երիկ մարդու մը ձայնը կը խառնուէր սիրուած ձայնի մը մրմունջներուն...

Ցանկապատին կրթնած, բուռն մոլեգնութեան տագնապի մը մատնուած էր ամբողջ ժամ մը։

Գալով Ժէրվէի, լաւ գիտէր թէ այդ գեղադէմ երիտասարդը դիպուածաւ չէր որ հոն կը դտնուէր այդպիսի ժամու մը, գեղանի կնոջ մը դրան առջեւ, ճամբու մը երկայնքը որ և ո՛չ մէկ տեղ կ'առաջնորդէր։

Սիրային մրցակցութեան իրենց կատաղի թափին մէջ այդ երկու ռազմիկները իրար սպանելու փափաքը կը զգային։ Իրենց անդամները կը գալարուէին ու ոսկրները կը ճարճատէին։

Երկուքն ալ արտակարգ ուժի տէր էին։ Բայց Ցրէտէ քսանչորս տարու էր, մինչ իր հակառակորդը՝ երեսունրեակ տարեկան։

Աւելի տարիքոտին ընդդիմութիւնը տկարացաւ սկսաւ։

Ատրլին չէր համարձակեր գլուխը վեր առնել՝ իր չուրջը դիտելու համար, և աստուածները վար կ'առնէր՝ որպէս զի իր Ցրէտէն պաշտպանեն և անոր յաղթութիւնն ապահովեն։ Մանկամարդ կինը մարմնոյ մը ծանր անկումը լսեց, յետոյ անմարդկային ձայն մը, որ հռնդիւնով կ'ըսէր.

— Շնորհ ըրէ՛... Մի՛ սպաններ զիս։

Կիրակորոյս, Ատրլին չէր կրնար զանազանել թէ ո՛րուն էր այդ ձայնը, երբ որոշապէս լսեց Ցրէտէրիքի պատասխանը.

— Լա՛ռ, թո՛ղ այնպէս ըլլայ, պայմանաւ որ մէյ մըն ալ հոս ոտք չկոխես։

— Երբեք ոտք չեմ կոխեր։

— Կ'երդնո՞ւս։

— Կ'երդնում։

— Ուրեմն կծիկը գի՛ր, անդամ։ Ուրիշ տեղ գնա՝ պատիժդ գալիր։

Յետոյ լռութիւն տիրեց պահ մը...

Ատրլին դեռ կը գտնուէր գետնի վրայ

ՂՈՒԿԱՍՈՎԻ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԴԱՄ ԱՌԱՋԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆՈՒՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ

Ի՞նչ ցնցիչ յուզում դարձեալ ազգային կեանքի մէջ։ Ի՞նչ ոգեւորիչ զարթնում։ Ի՞նչ ոգեւորիչ զարգացում։ Ի՞նչ ոգեւորիչ զարգացում։ Ի՞նչ ոգեւորիչ զարգաց

վնասաբեր է երկրագործներուն համար։ Առեւտրական կայուն վիճակը և հրապարակի գրամական նեղութիւնը տակաւին կը չարունակեն։»

ԱՆԱՍԱՆՈՑ ԺԱՄԱՆԱԿՈՒՄ։— Երէկ Պրուսայէն, Սիլիվրիէն ու Եալովայէն Կ. Պոլիս բերուեցան 586 գառնուկ, 2 ոչխար, 17 եզ և 6 նոթի։

ԻԶՄԻՐՈՒՄԻ Նահանգին տուրքերու գանձման Տնօրէն կարգուեցաւ Միքիէլի շրջանաւարտ Իսքէնտէր էֆ.։

ԼԱՍԱՐԵՒՕՑԻ աղբիւրներէն առնուած ջուրերը բժշկական վարժարանին մէջ քննուելով, հաստատուեցաւ թէ խմուելու անպարմար են և գործարանաւոր մարմիններ կը պարունակեն։

ՏԱՍՆԵՐԿՈՏ ՕՐԱՍ ԿՇՈՒՆ.— Իզմիրի լրագիրներուն հետեւեալը կը հաղորդեն Պէյլէրէն.— Մարտ 10ի շաբաթ գիշեր Դենիզլի նահանգին Պէյլէրի գաւառակին շրջակայ Սարաք Հաճի, Սէլկի և Կէօբիւնմէկ գիւղերուն շրջակայքը իրարմէ մէկ և կէս արշաւաւոր հեռաւորութեամբ տեղեր խոշոր ձիւն տեղացեր է՝ քառակուսի և ամէնէն փոքրը հինգ ու ամէնէն մեծը տասնըվեց օրամ ծանրութեամբ(՞)։ Այդ խոշոր կոյտերէն մէկը Սարաք Հաճի գիւղին մէջ տան մը երդիքին վրայ ինկեր է։ Այդ տարօրինակ մեծութեամբ ձիւնի հատիկները տեսնողները ափիբերան մնացեր են։

ՕԴՆԵՐՈՒՆ ԱՐՔԱՆԸ.— Երէկ գիշերուան փոթորիկէն, օրտուսներէն ու փայլակներէն ետքը բաւական անձրեւեց, որով օդը հանդարտեցաւ։ Այսօր անձրեւոտ է։

—Ռոտոսթոյէն կը գրեն թէ օդերուն վիճակը տակաւին նպաստաւոր չէ յապաղած հունձքերուն։

—Իզմիրի մէջ օդերը բացուեր են և գարունը սկսեր է։

— Անատոլիի երկաթուղիին անցած վայրերը, երէկ, մէկ քանի տեղեր անձրեւեր է և ուրիշ տեղեր ալ օդը ամպոտ է։ Ջերմաչափը զերոյէն վեր երեքէն հինգ աստիճան ցոյց կուտայ։

—Պուքրէշի լրագիրները կ'ըսեն թէ Ռումանիոյ մէջ ձմեռը դեռ կը շարունակէ։ Թէև ապրիլ 2/15ը ժամանած է, սակայն զանազան տեղեր տակաւին կը ձիւնէ։ Պուքրէշի մէջ օր մը և գիշեր մը անձրեւելէ ետքը, օդը ցրտելով ձիւն տեղալ սկսեր է։ Ներկայ թուականին այսքան սաստիկ ձմեռ չէր պատահած Ռումանիոյ մէջ։ Կալիչիոյ մէջ ալ նոյն վիճակը կը տիրէ և շատ տեղեր ջուրերը սառած են։ Ռումանիոյ մէջ, ձմեռուան հետեւանքով, յապաղած են երկրագործական գործերը։

ՌՈՒՍԱԿՈՒՄԸՆԵՐԸ.— Թէ՛ Անատոլիի և թէ Ռումելիի կողմերէն գոհացուցիչ լուրեր կ'առնուին ողողումներու մասին, վասն զի ամէն կողմ ջուրերը քաշուած են։ Էսկիշէհիրի և Ինկիւրիի միջեւ կիրակի օրը վերսկսեր է երկաթուղիի կառախումբերուն երթեւեկութիւնը. միայն 322րդ քիլոմեթրին վրայ ուղեւորները եւայլն ուրիշ կառախումբ կը փոխադրուին։

—Ստամբուլէն կիրակի օրուան թռուկանով կը գրեն թէ ջուրերը բաւական քաշուած ըլլալով, ողողման վտանգը բոլորովին անհետացած է։

ՈՒՍՏԱԼԻՐԵՆԵՐՈՒՆ ՀԻԱՊԱԲԱՆԸ. — Երէկ զանազան կողմերէ հետեւեալ ապրանքները ժամանեցին.

Հալ.—Ռումելիէն տասը վագոն հաւ բերուելով ութ դրուշի ծախուեցան։

Բանիւարեղեն.—Ազգքանդրիայէն 450 ման բակլա բերուելով օխան 60 փարայի վաճառուեցաւ։ Շերայէն բերուած դդումին օխան ծախուեցաւ 3ուկէս ղրշ., տոմաթէսին օխան 90 փարա, կանկաուն հարիւրը՝ 25էն 30 ղրուշ և ոլոռն օխան 3½ ղրուշ։

Պանիր.—Սպիտակ պանիրին օխան 7 ղրուշի վաճառուեցան։

Շաֆար.— Թրիէսթէէն երկու հարիւր պարկ չաքար բերուելով կենդիմարը 82 ղրուշի ծախուեցաւ։

Ձուկ.— Վանանաուկին քիլոն 4½ ղրուշի ծախուեցաւ, մէրման՝ 8, քէֆալ՝ 7, լէվրեկ՝ 11 և չիրոզին հարիւրը 15 ղրուշ։

Մածուն.—Հինգ նաւակով ութ հարիւր թիթեղեայ ամանով մածուն բերուեցան և օխան 110 փարայէն 3 ղրուշ ծախուեցան։

Բաթաթա.—Նաթոլիի տեսակին պարկը (58 օխա) 50 ղրուշի վաճառուեցաւ և Մաթսիլիայինը՝ 60։

Հաւկիթ.—Առջի օրը Պանտրմայէն բերուած յիսուն ման հաւկիթ ծախուեցան հարիւրը 22 ղրուշի։

ՄԻԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Մարտ 26էն ապրիլ 2 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերուն թիւն է 296, որոնց 1ը՝ կարմրախտ, 1ը հարսանիք, 5ը՝ թիֆոյէ, 38ը՝ չնչղական գործարաններու հիւանդութիւններէ, 43ը՝ հիւծախտ և միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ԴՈՒՏԳԻԻԴԻ մէջ այս միջոցիս հարսանիք ճարկած է։ Սապահ կ'ըսէ թէ Մոռայի Սէն Ժոզէֆ վարժարանէն ծագած է այդ հիւանդութիւնը, վասն զի աշակերտ մը նոյն ախտէն վարակուելով վարժարանին տեսչութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք չէ առեր, որով 37 աշակերտներ վարակուելով տուներնին դացեր են։ Ատոնցմէ մէկին քոյրն ալ վարակուեր է տանը մէջ։

ԹԷՐԱՆԻ Իսկի Բարմաքգարու թաղը բնակող երկաթագործ Վիչէնցո, երէկ առտու. բէվոլվէրով ինքզինքը վիրաւորեց և քիչ ետքը մեռաւ։ Շարժառիթը հօր մահէն զղացած ցաւն էր։

ԼՅՈՒԹԷՆԻ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ ապրիլ 1 թուականով.— «Վերջապէս պիտի կրնանք ըսել թէ գարունը եկաւ. երկու օրէ ի վեր օդերը աղէկ կ'երթան. երկինք պայծառ ու անամպ է։ Շուկային գործերը հետզհետէ ոգեւորութիւն կը ստանան, վասն զի ձմրան սաստկութեան պատճառաւ մասամբ դադրած էին։ Շարունակ նոր չէնքեր կը բարձրանան, և քաղաքաշէնութեան հոգածութեան շնորհիւ՝ քաղաքը կը բարեպարտուի, փողոցները կը յղկուին, կը լայնցուին ու պէտք եղած տեղերը կարուելով՝ նոր փողոցներ կը բացուին։ Ջրման սառակութեան և անոր յաջորդող անդադրում անձրեւներուն պատճառաւ՝ ձմեռնային հունձքերը մեծ մասամբ փճացած են և գետեղերքներուն մօտ գտնուող թթատունները առհասարակ վնասուած են՝ գետայորդումներուն պատճառաւ։»

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ԵՒ ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս առաւօտ ստացանք Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին Քարտուղարութեան կողմէ խմբագրութեանս ուղղուած հետեւեալ պաշտօնական նամակը, Կաթողիկոսական Կնիքով, որ կ'ուզէ քանի մը կէտերը այն ամփոփելէն որ հրատարակուեցան Պոլսահայոյ թերթերուն մէջ՝ Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին կողմէ փետր. 20 ամսաթուով Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած ծանօթ պաշտօնագրին։

Տէր Եմրագրապե՛տ,

Ներկայ եօթնեկին մէջ ստացուած Պոլսոյ թերթերուն մէջ Ն. Ս. Օծութեան փետր. 20 ամսաթուով ի Պատրիարքարան գրկած պաշտօնագրի առաջարկութեանց մասը խեղաթիւրուած տեսնուելով՝ հրամայուած է մեզ ուղղել։

1. Կիլիկիոյ կաթողիկոսները պէտք է յիշեն ի պատարագի Բնդհ. Կաթողիկոսի անունը։ Եթէ նոյնը պահանջուի վիճակային բոլոր եկեղեցականներէն, փոխադարձ պէտք է Պատրիարքարանի Վիճակաց մէջ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսաց անունը յիշատակել՝ յետ Էջմիածնայ Կաթողիկոսին։

2. Կիլիկիոյ Կաթողիկոսները ի կրօնականս անկախ են Պոլսոյ Պատրիարքարանէն, իսկ հաւատոյ վերաբերեալ ծանրակշիռ խնդրոց առթիւ խորհրդակցութեան կը մտնեն, կամ կարծեաց փոխանակութիւն մը կը կատարեն Մայր-Աթոռոյ Կաթողիկոսին հետ։

3. Եթէ ի Կիլիկիա ձեռնադրուած եպիսկոպոսունք, բլլան վիճակաւոր կամ սոսկ վանական, իրաւունք ունենան Էջմիածնայ Վիճակաց մէջ պաշտօնավարելու և հոգեւոր բարձրագոյն պաշտօններու համար ընտրելի ըլլալու, առանց կնգր. Վարչութեան հաւանութեան կամ ընծայագրին՝ չպիտի կրնան ձեռնադրուիլ։

4. Կիլիկիոյ Կաթողիկոսաց տրուած Ամենապատիւ տիտղոսը չատ անիմաստ է, քանի որ կրօնական՝ բարձր հեղինակութեան գաղափարը չամփոփեր յինքն. Ամենապատիւ Պատրիարքներէն նշանակելի իրաւասութիւն և իշխանութիւն ունին Կաթողիկոսները, քանի որ եպիսկոպոս ձեռնադրելու և Ս. Միւռոն օրհնելու իշխանութենէն զուրկ են Պատրիարքները։

5. Կիլիկիոյ Կաթողիկոսները Օսմ. Կայս. Կառավարութեան հետ իրենց յարաբերութիւնը ըստ սովորութեան Պատրիարքարանի միջոցաւ կը կատարեն։ Ուղղակի դիմումներ ալ կրնան ընել։

6. Կիլիկեան Առաջնորդներու հաստատութիւնը ուղղակի Կաթողիկոսաց իրաւունքն է. վերաքննութիւն Վարչութեան կողմէն, բացարձակապէս զլացումն մի է այդ իրաւանց։

7. Առաջնորդաց Պէրաթները Պատրիարքարանի միջոցաւ կը խնդրուին և Կաթողիկոսաց կոնդակով կը յանձնուին Առաջնորդաց։

8. Կիլիկեան Վիճակներէն Պատրիարքարանի պահանջած մուզաբան Կաթողիկոսարանի միջոցաւ կը հատուցուի կիսով չափ և մնացեալ կէսը Կաթողիկոսարանի յարաբերական դիւաններուն կը յատկացուի։

Քարտուղարութիւն

1907 մարտ 26 ի Մայրավանք Սսոյ

Ծ. Խ.—Նոյնութեամբ հրատարակելով սոյն պաշտօնագիրը, հարկ կը համարինք դիտել տալ թէ խնդրոյ առարկայ եղած Կաթողիկոսական Նամակին ամփոփումը պաշտօնապէս հաղորդուած չէր Պատրիարքարանի դիւանատան կողմէ՝ ազգ. թերթերուն, այլ իւրաքանչիւր թերթ իր մասնաւոր տեղեկութեանց վրայ հիմնուելով հրատարակած էր անոր իմաստը։ Հետեւաբար, Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին Սրժ. քարտուղարը պատճառ մը չունէր «խեղաթիւրում» բառը գործածելու իր սոյն հերքմանագրին մէջ։

Սղերդէն Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, նախընթաց գիշեր արկածով փլեր է տեղւոյն աղջկանց վարժարանի չէնքը. եկեղեցիին անկիւնն ալ սկսած են փլչիլ։ Այդ երկու չէնքերն ալ հին ու խարխուլ վիճակի մէջ էին, նորոգութեան կարօտ, սակայն տեղւոյն առաջնորդարանը դրամական պէտք եղած միջոցները չունէր՝ նորոգութիւնները կատարելու համար։

— Դատրգիւղի նորակազմ Թաղ. Խորհուրդը իր առաջին զեղումը ըրեր է՝ Արամեան վարժարանի աղքատիկ սանեռուն զգեստ չինել տալ Զատկի առթիւ, և երկուքնէ իսկ յանձնարարեր է վարժարանի տեսչութեան՝ հանդերձաշինութեան կարօտ տղոց ցանկը պատրաստել և իրեն ներկայել։

— Բարիզի Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Վռամշապուհ քահանայ ծանուցած է Ազգ. Պատրիարքարանի, թէ անցեալ երեքշաբթի տեղւոյն Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցւոյն մէջ վայելուչ հանդիսաւորութեամբ կատարուեր է յուղարկաւորութիւնը Պ. Անդրանիկ Իսանէսքրի (որ, ինչպէս կը յ'շուի, կարեւոր դումար մը կտակած էր Ազգ. Պատրիարքարանին՝ կրթական ու բարեգործական հաստատութեանց յատկանալի)։ Հանգուցեալին մարմնին ամփոփուեր է Բէզալշէզ գերեզմանատունը։

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՐԱՆ.— Կը լսենք թէ Բերայի Ֆրանսական դպրոցի մը տեսուչը, որ շատ մը հայ աշակերտներ ալ ունի, իր դպրոցը յաճախող 15) աշակերտներուն գրեթէ կէսը արձակեր է երեկ այն պատճառով որ... անոնք դպրոցին մատենադարանէն օգտուելու համար պայմանագրուած մէկ մէջիսը դեռ չեն վճարած։ Եթէ հայ դպրոցի մը տեսչութիւնը այսպիսի խիստ տնօրինութիւն մը ընէր, անչուշտ զարմանալի անհեթեթութիւն մը և հակամանկավարժական գործ մը պիտի սեպուէր ըրածը և պիտի դատապարտուէր։ Մենք չենք գիտեր թէ այդ ֆրանսական դպրոցին ըրածը վարչութիւնը ինչ տեսակ մանկավարժական սկզբունքներէ առաջնորդուելով՝ փոխանակ ուղղակի ծնողաց դիմելու և անոնց մէկ վերեւ յիշուած չնչին գումարը պահանջելու, ուղղակի աշակերտները պատասխանատու բռնելով զանոնք դասերէն կը զրկէ։

ՄԱՀ

ՏՈՔԹ. ՋԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖ.Ի

Յաւ ի սիրտ կը լսենք ծանօթ վենեբագէտ Տոքթ. Ռուբէն էֆ. Ճէլալեանի մահը, որ տեղի ունեցած է այս առաւօտ Բերա, իր բնակարանին մէջ։

Հանգուցեալը շատ ծանօթ և հաղուագիւտ գէմք մը էր Կ. Պոլսոյ հայ բժշկական դասուն մէջ։

Ծնած էր Խասգիւղ 1844ին. իր նախնական ուսումը իր ծննդավայրին մէջ առնելէ յետոյ, աշակերտած էր Ազգ. Որբանոցին մէջ, քիչ մը ատեն ալ Սկիւտարի Ճեմարանը յաճախելով. ապա իբր արաքէն ուսանող սկսած է յաճախել Կայս. Բժշկական Համալսարանը, ուր փայլուն քննութիւններով յաջող շրջան մը բոլորելով, դէպի 1869ին մեկնած էր Բարիզ աշակերտելու հռնտեղի բժշկական համալսարանը։ 1870—71ի Ֆրանքօ-գերմանական պատերազմին պատճառաւ չկրնալով մնալ Բարիզ, կը մեկնի Պրիւսել՝ տեղւոյն բժշկական համալսարանը երկու-երեք տարի յաճախելով. 1873ին խիստ փայլուն քննութիւններով կը վկայուի բժիշկ։

Կ. Պոլիս վերադառնալով քիչ մը ատեն Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ իբր գգնական բժիշկ կը պաշտօնավարէ և 1876ին բժշկապետ կ'անուանուի հոն. հոգիւ երկու-երեք տարի այս պաշտօնին մէջ կը մնայ և կը սկսի ա՛լ իրեն սիրած ու նախընտրած ճիւղովը, այսինքն ատիրոդիտեան ախտերու ճիւղովը զբաղիլ, որ իր մասնագիտութիւնը եղաւ մինչեւ վերջը։

Ուրիշ առթի թողլով մանրամասն կենսագրութիւնը հանգուցեալին, ըսենք այժմ թէ Տոքթ. Ռ. Ճէլալեանով հայ բժշկական դասը կը կորսնցնէ կարող գրիչ մը և ներհուն անդամ մը։

Յուզարկաւորութիւնը պիտի կատարուի յաւաքիկայ հինգշաբթի։

Տ. Տրդատ քհնյ. Պոյանեան և իր սգակիր պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն Դեր. Պատր. Փոխանորդ Սրբազանին և այն բոլոր եկեղեցական Հարց ինչպէս նաև ազնուական դասէ ազգականներու և բարեկամներու որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՍԱՐԳԻՍ ԷՖ. ՊՈՅԱՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին և իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը արտայայտեցին այս տխուր առթիւ, անձամբ կամ գրով։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Այն անկեղծ համակրութիւնը զոր քահանայական ձեռնադրութեանս նախընթաց օրերէն ցայսօր վայելեցի ամէն կողմէ, չերմ շնորհակալութեան պարտք մը կը դնեն վրաս, որու մասին թերանալ անհերելի զանցառութիւն մը պիտի ըլլար։

Որովհետև երախտագիտութեան պարտք մը ունիմ հանդէպ հոգեւոր իշխանութեան, Պատ. Կրսն. Ժողովոյ Նախագահ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, և նոյն Ժողովոյ անդամ Դեր. և Սրժ. Ս. Հարց, որք ներողամիտ համակրութեամբ մը վերաբերուեցան ինձ նկատմամբ, և իրենց հայրական օրհնութեամբ քաջալերեցին զիս։ Շնորհակալութիւն հոգեւոր ծնողիս Դեր Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմրիւքճեանի, որ հայրական գուրգուրանքով մը հոգ տարաւ և կը տանի ցարդ նուաստս։ Շնորհակալութիւն այն բոլոր եպիսկոպոսներուն, վարդապետներուն և քահանաներուն որք իրենց այցելութեամբ պատուեցին Հայ Ս. Եկեղեցւոյ խոնարհ պաշտօնեայս՝ քառասնօրեայ ապաշխարութեան շրջանին մէջ, և իրենց հայրական խրատներով սրտապնդեցին, քաջալերեցին զիս, և մասնաւորապէս Տ. Սահակ Աւագ քահանայ Տ. Սարգսեանի, որ քանիցս այցելելով մարդեց, հրանդեց զիս Հայ Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ ուղղափառ վարդապետութեանց և ծիսակատարութեանց մէջ։ Շնորհակալութիւն Պէշիքթաշի Ս. Եկեղեցւոյս քահանայ Տ. Սահակ Հօր և եկեղեցւոյ պաշտօնէութեան որ եղբայրական անկեղծ սիրով և համակրութեամբ կը վերաբերուին ինձ նկատմամբ։

Շնորհակալութիւն Պէշիքթաշի Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ բոլոր Ազն. անդամց և Պէշիքթաշի բարեպաշտ ազգայնոց որ այնքան ջերմ համակրութեամբ և գուրգուրոտ հոգածութեամբ մը չրջապատեցին զիս, արդիւնք իրենց՝ եկեղեցասէր աստուածահաճոյ զգացմանց։ Շնորհակալութիւն, վերջապէս, հայ մամուլին, որ—առանց համեստացուցութեան կ'ըսեմ — արժանիքէս չատ աւելի վեր, դրուատալից տողեր նուիրեց իմ քահանայացմանս առթիւ։

Շնորհակալութիւն հեռաւոր թէ մերձաւոր բարեկամներու, որ անձամբ կամ գրով իրենց համակրութիւնն յայտնեցին։

Եկեղեցական թէ աշխարհական ամէն դասակարգի ազգայնոց կողմէ եղած այս համակրական արտայայտութիւնք իրապէ անփոխարինելի ըլլալու ատիճան մեծ և նուիրական են ինձ համար, և պարտք կը դնեն վրաս, առաւել ևս ջանադիր գրտնուելու հաւատարիմ, խղճամիտ և անձնուէր ծառայ մը ըլլալու Հայ Ս. Եկեղեցւոյ, և զցայգ և զցերեկ բարեմաղթու գտնուելու Հայ բարեպաշտ ժողովրդեան բարգաւաճման, ընդ բարձր հովանաւ Օգոստափառ Կայսեր։

Տրուպ պաշտօնեայ Հայ Ս. Եկեղեցւոյ

Ադօրարար

ԶԱՐՄԱՅՐ ՔՀՆ. ԿԷՕՂԻՐԵԱՆ

Պէշիքթաշ, 1907 մարտ 30

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերեն, ապրիլ 14)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՊԵՐԼԻՆ, 13 ապրիլ.— Պերլինի դիւանագիտական շրջանակներու մէջ մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ բարեկամական յարաբերութեանց գոնացուցիչ ընթացքին և հաստատ համոզում կայ թէ երկու տէրութեանց միջեւ մերձեցում մը կը պատրաստուի։ Մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի Մոնաքոյի իշխանին Պերլինի մէջ ներկայութեան, վասն զի ան է որ քանիցս միջնորդած է Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ։ Մանաւանդ թէ այս պահուս Բարիզի գերման դեսպան Բաուլին իշխանին Պերլին եկած բլլալն ալ կը զօրացնէ այս ենթադրութիւնը։ Մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի նաեւ այն սրտասոսկ ընդունելութեան զոր բրաւ Վիլհէլմ կայսրը Մ'օնդէ Բարլոյի Օբէրայի խումբին Պերլին գտնուող ֆրանսացի երգահաններուն և ասոնց ընկերացող ֆրանսացի արուեստագէտներուն։ Կայսրը նոյն իսկ ունկնդրութեան ընդունեց այդ խումբին երկու երգչուհիները, անոնց մեկնելէն առաջ, բան մը որ Պերլինի պալատական տարեգրութեանց մէջ իր նմանը ունեցած չէ ցարդ։ Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ այս պարագաներէն կը մակաբերուի թէ Վիլհէլմ կայսրը չսիրաղանց կը փափաքի մօտենալ Ֆրանսայի. կը կարծուի թէ Պերլինի այժմու ֆրանսական դեսպան Պ. Ժիւլ Քամպոն հրանդ ընդունած է համակերպիլ գերման կայսեր այդ դիտաւորութեան։ Դեռ որոշ կերպով յայտնի չէ թէ մերձեցման այս փորձերը քաղաքական ո՞րպիսի իրական արդիւնք պիտի ունենան. բայց կը կարծուի թէ մօտերս դաշնագիր մը պիտի կնքուի ոբուն մէջ Գերմանիա զիջողութիւններ պիտի ընէ Մարոքի խնդրոյն մասին, ֆրանսայի կողմէ փոխադարձ զիջողութեանց դէմ։

ՊԵՐԼԻՆ, 13 ապրիլ.—Վիլհէլմ կայսրը երէկ ճաշի հրաւիրեց Մոնթէ Բարլօ Օբրայի սնօրէնը՝ Կիւնսպուրի և Մասընէ, Լէն Սաէնս և Լէրուզ երեք ֆրանսացի երգահանները օրոնք այս պահուս Պերլին կը գտնուին։ Կայսեր ֆրանսացի հիւրերը չափազանց խանդավառեցան գերման վեհապետին կողմէ իրենց եղած սիրալիր ընդունելութենէն։ Ճաշէն ետքը, կայսրը իր աչխատութեան սրահը հրաւիրեց դանոնք սուրճ խմելու համար. կայսրը ժամու մը չափ տեսնուելով անոնց հետ, իր սովորական եռանդովը պարզեց նուագի մասին իր գաղափարները, և գովեց դասական արուեստը։ Կայսրը նուագի այժմու հոլովնակութեանց մասին ալ խօսելով, մեծ համակրութիւն յայտնեց ֆրանսական նուագին վրայ։ Այս տեսակցութեան ատեն քաղաքականութեան վրայ խօսք չեղաւ. միայն թէ տեսակցութենէն առաջ պալատական նչանաւոր անձնաւորութիւն մը ֆրանսացի հիւրերուն հանդիպեցաւ կայսեր հայեացքը ֆրանքոֆիլերման յարաբերութեանց վրայ, ուրկէ կ'երևի թէ Վիլհէլմ կայսրը չատ տրամադիր է այժմ երկու տէրութեանց միջեւ մերձեցման մը։

—Վիլհէլմ կայսրը իր ձեռագիր ֆրանսերէն սատրագրութեամբ և ոսկի չրջանակաւոր կենդանագիրն նուիրեց Սէն Սաէնսի, որ արդէն ունի Կարմիր Արծիւի պատուանշանը։ Մասընէի նուիրեց Կարմիր Խաչի պատուանշանը իր խաչով. խումբին ընկերացող չորս անդամներուն ալ զանազան պատուանշաններ տրուեցան։

ՄՈՆՍԷՆԵՕՐ ՄՈՆԴԱՆԵՒՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԺՈՒՐԷՆ ԱԲԲԱՅԻՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 13 ապրիլ.— Պատժական դատարանը այսօր իր վճիռն արտասանեց ժուրէն ադբային դէմ, որ դատապարտուեցաւ օրէնքին նուազագոյն պատիժին՝ այսինքն տասնըվեց ֆրանք տուգանքի և դատական ծախքերուն վճարման։ Դատավճիռը կ'ըսէ թէ բաժանման օրէնքն իսկ բացորոշ կերպով կը դատապարտէ քահանային ընթացքը։ Ամբաստանեալ քահանան այդ օրէնքին դէմ անկապատ թեւլդրութիւններ ըրած է հաւատացեալներուն, և այնպիսի բացատրութիւններ գործածած է իր քարոզներուն մէջ, որ ոչ միայն բաժանման օրէնքին չհպատակելու, այլ և անոր դէմ անհամակերպութեան յորդոր մը կը համարուին։ Այս է պատճառը քահանային դատապարտութեան։ Այսու հանդերձ դատարանը նկատողութեան առաւ մեղմացուցիչ պարագաները, բայց ասոնց մէջ չեն հաշուեր կաթոլիկ կղերին ղրկուած հրահանգները։ Դատարանը իր վճռին մէջ, ընդհակառակն բաժանման օրէնքին դէմ հետեւեալ խիստ քննադատութիւնը կ'ընէ.—«Նկատելով որ 1905ի օրէնքը այնպիսի օրէնք մը կ'երևի, որ հանրային իրաւունքներէն չափազանց մեծ բացառութիւն մը կը տրամադրէ մասնաւոր յանցանք մը գոյացնելով այն կրօնաւորներուն համար որոնք նոյն օրէնքին տրամադրութեամբ պարզ քաղաքացիներ եղած են, դատարանս մեղմացուցիչ պարագայ մը կը ճանչնայ դայս։»

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 13 ապրիլ.— Նախարարապետ Պ. Բրէմանսօ Օրլէան քաղաքին մէկ պատգամաւորութեան ըսաւ թէ եկեղեցին Պետութենէն բժնուած ըլլալուն հետեւանքով չպիտի թոյլատրէ որ զինուորականներն ու կառավարական պաշտօնեաներ ներկայ գտնուին ի պատիւ Օրլէանի կոյսին տեղի ունենալիք հանդէսներուն։

ԼՈՆՏՈՆ, 13 ապրիլ.— Անգլիոյ նաւատորմին եղերապատ նաւարաժին մէկ քանի շաբաթէն մեծ ուղեւորութիւն մը պիտի ընէ։ Թէպէտ հրաման մը տրուած չէ ցարդ, բայց կը հաւատան թէ այս նաւարաժինը, Տրիտնօքն ալ իր մէջ ունենալով, Նաս պիտի երթայ Հիւսիսային ծով և ժամանակ մը պիտի յարի Նորվէկեան և չուէտական ջուրերուն մէջ։ Հաւանական է որ Պալտիկեան նաւանանգիստներէն մէկ քանին ալ այցելէ։

ԲԵՌԼԻՆ, 12 ապրիլ.— Ծովային գործոց պաշտօնատունը ծանոյց նաւարանի անգրաղ գործաւորներուն թէ ծովային նախարարը ամսոյս 21ին կայսեր պիտի ներկայացնէ նոր զրահաւորներուն չինութեան յատակագիծները։

ՈՒԱՇԻՆԳԹՈՆ, 12 ապրիլ.— Արտաքին գործոց պաշտօնատունը հեռագիր ստացաւ Մանակայի ամերիկեան հիւպատոսէն թէ Հնտուրասի մէջ Ամարալա քաղաքն անձնատուր եղած է. հետեւապէս կեդրոնական Ամերիկայի պատերազմը վերջացած կը համարուի։ Հնտուրասի նախագահը՝ Պոնիլա, Ամարալայի անձնատուր եղած ատեն, Նիքարակուայի զօրաց կողմն անցաւ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 15 ապրիլ.—Այսօրուան հաշուեյարգարումը գիւրաւ կատարուեցաւ։ Տկար «ռէքոռտ»ները ցոյց կուտան թէ խախուտ գործառնութիւնները անհետացած են, բայց անոնց վար գլուները ազդեցութիւն մը չգործեցին հրապարակի վրայ։ Ամերիկեան հրապարակը միշտ անկանոն է։ Երկաթուղիի արժէթուղթերը նոր անկում մը կրեցին։ Պղնձի գիները 94.10 անգլիական ոսկիի իջած բլլալով, Ռիօ Թինթոյի բաժնեթուղթերը 34 ֆր. կորսնցուցին և եղան 2152 ֆր.։ Հանքային արժէթուղթերու հրապարակն ալ տկար է։ Հելլենական Լաւրիոնը 87ի ծախողներ կային. Պալիա Դարա Այաքն ալ 10 ֆր. կորսնցնելով 670 եղաւ։ Իրէյլիի հանքաձուխներու արժէթուղթերը 328 ֆր.ի բարձրացան։

ՎԻԵՆՆԱ.— Լոյսի չգենանաւային Ընկերութեան անցեալ տարուան զուտ հասոյթը եղած է 1,301,061 քորոն։

ԲԱՐԻԶ. — Նիւ-Եորք Հերալտ Շանկայէն հեռագիրներ կը հրատարակէ, որոնք սրտաճմլիկ մանրամասնութիւններ կը հաղորդեն Զիլու մէջ տիրող սովին վրայ։ Ծաներու միլիոն հոգի անուշիկ դուրկ են։ Օրական մէկ քանի հազար հոգի կը մեռնին անօթութենէ։

ՀՈՌՈՄ.— Խուսարա թագաւորը և Ալեքսանտրա թագուհին Կէթէ կը սպասուին։ Ապրիլ 18ի հինգշաբթի օրը Իտալիոյ թագաւորին հետ պիտի ճաշեն Թրիկնարիա զբօսանաւին մէջ։ Անգլիոյ թագաւորը ու թագուհին յետոյ Նաբոլի պիտի երթան. կը հաստատուի այն զրոյցը թէ Հռոմ ալ երթալով մէկ քանի օր հոն պիտի մնան անպաչտօն կերպով։

ԲԵՅՐԹԱՆՈՒՆ. — Բիկոլիլէէմ քաղաքին կրթական տեսչութիւնը իր քոնթրոլին տակ գտնուող ուսուցիչներուն արգիլեց ընդունիլ Դերմանիոյ կողմէ իր ընդհանուր հիւպատոսին միջոցաւ զրկուած նուէրներ։ Կը վախցուի որ այս որոշումը պիտի վիրաւորէ Բարեյոյսի մէջ բնակող Գերմաններուն անձնասիրութիւնը և հակառակութիւններ առաջ պիտի բերէ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սաուէթմբըմի քաղաքապետը չգգնեաւ երթալով ընդունեց Թրանսվալի նախարարապետ Պոթա զօրավարը, որուն գեղակերտ ուղերձ մը ներկայացուց։ Պոթա զօրավարը հուլատերէն ընդունելութիւն մը ըրաւ (զոր իր թարգմանը թարգմանեց) և մեծ չնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած այս վառուռը ընդունելութեան համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թարմզ կը ծանուցանէ թէ դայթակղութիւն մը երեւան պիտի գայ մարդասպան միլիոնատէր Թոուի դատին առթիւ։ Այդ դատին համար երկու միլիոն ֆր. ծախսուած է։

—Դաղթավայրերու համաժողովը այսօր տեղի պիտի ունենայ։ Չի յուսացուիր որ կարեւոր որոշումներ տրուին։

ՀՈՌՈՄ.— Եկեղեցական ժողովը գումարուեցաւ։ Պապը կարտինալներ ու արքեպիսկոպոսներ անուանեց։ Պիոս ժ. բանախօսութիւն մը արտասանելով՝ մեղադրեց Ֆրանսան, որ, ըսաւ, կղերը կ'ամբաստանէ՝ հաւատացնել տալու որ Վատիկան քաղաքական գործերու կը խառնուի։ Պապը խօսքը աւարտեց, յոյս յայտնելով որ Եկեղեցին լաւագոյն օրեր պիտի ունենայ։

ՈՒԻԵՐԻՆ.— Ռուս եւ ճարտնական զինուորները բոլորովին քաշուեցան Մանչուրիայէն, ուր չինական վարչութիւնը վերահաստատուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Երևսփ. ժողովին մէջ Հնդկաստանի նախարար Պ. Մորլէյ յայտարարեց թէ Հնդկաստանի բրիտանական զինուորներուն հրամանատար Լորտ Գիչէնէրի պաշտօնը երկու տարուան համար նորոգուած է։

ՎԻԵՆՆԱ.— Վիեննայի ու Թրիէսթէի և Իտալիոյ ու Գերմանիոյ դիտարանները կը ծանուցանեն երկրաշարժի բուռն ցնցում մը որ այդ դիտարաններէն տասը քիլոմեթր հեռուն պատահած է։

ՍԻՐՈՊ ՏԷ ՌԷՖՈՐ 'ԻՕՏԷ

ԿԱԹԻՄՈ ԵՒ ԸՆԵ.

SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յ

ՊԼՅՈՒԶԸՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՐԵՐԱ, ԹԻՒ 370, ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ

Վաճառատան ընդարձակումը

ԵՒ ԱՊՐԱՆՔԻ ԲՈԼՈՐ ՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ԲԱՐԳԱՒԱՃՈՒՄԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՅԱՐԿ. — Ճամբորդութեան առարկաներ, ասուեղէններ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ. — Զգեստեղէն, պօնէքքրի, կանանց վերարեռալ ապրանքներ:

ԵՐՐՈՐԴ ՅԱՐԿ. — Պերճանքի առարկաներ սալօնների, անգլիական ապրանքներ, մարոքէն նստարաններ եւ աթոռներ, կաշեղէն նիւթեր Լուի ԺԴ. եւ Լուի ԺԵ. ոճով կարասիներ:

ՉՈՐՐՈՐԴ ՅԱՐԿ. — Պիւճէներ, ճաշարաններու եւ ննջասենեակներու կարասիներ, զրասենեակներու, նիւանդանոցներու նամար կարասիներ՝ նիւանդի ու անկարի յատուկ, մանուկներու կառներ եւայլն.

ՀԻԳԵՐՈՐԴ ՅԱՐԿ. — Սենեակներու:

ՊԼՅՈՒԶԸՐ վաճառատան (Ռերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 370, Ֆրանսական դեսպանատան դիմաց) նոր ընդարձակումները յատկացուած են կարասեաց ճիւղին:

Երբեք յարկերէ՝ կը բաղկանայ կարասեաց ճիւղին չէնքը, ուր կարելի է գտնել Լոնտոնի, Ամերիկայի և Բարիզի ամէն տեսակ կարասիներ, որով առաջնակարգ տեղ մը կը գրաւէ կարասիներու մեր վաճառատունը:

Ամէն ոք կը հրաւիրուի այցելութիւն տալու այդ ընդարձակուած ճիւղին, առանց բան մը գնելու անպատճառ: Ճշմարիտ ցուցադրութիւն մըն է կարասիներու, զորս կ'արժէ աչքէ անցընել:

Պէտք է տեսնել բազմաթիւ գործաւորները՝ համոզուելու համար թէ մեր պատրաստած կարասիները առաջնակարգ են և լաւ ճաշակով պատրաստուած:

Պէտք է տեսնել եւրոպական դրութեամբ զանազան կարասիներու մեծ այլազանութիւնը, ինչպէս կահաւորման կամ ուրիշ գործածութեան յատուկ կարասիներ, ամերիկեան, ֆրանսական ու անգլիական ձեւով գրասեղաններ, գրասենեակի աթոռներ, մարոքէն կաշիէ կարասիներ: Իւրաքանչիւրին ճաշակին ու նկատգրին գոհացում տրուած է:

Երբ մարդ խորհի թէ կեանքին մէկ քառորդը անկողնին մէջ կ'անցընէ, բնականաբար պէտք կը զգայ ամուր և հանգստաւէտ մահճակալներ ունենալու:

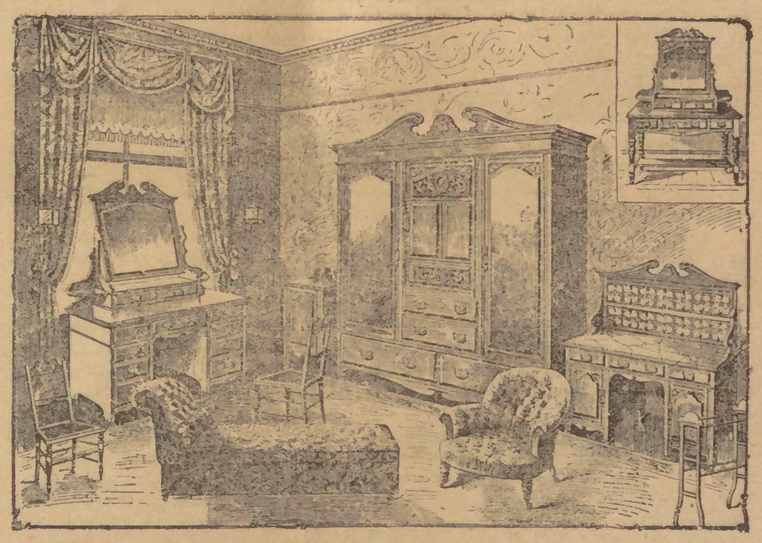

Ննջասենեակ

Վաճառատունը, անկողնի կազմածներու ընդարձակ ճիւղին մէջ զանազան գիներով և ամէն տեսակ մահճակալներ հայթայթելէն զատ անկողնի կապարեալ կազմածներ ալ կը ծախէ, միշտ նկատի առնելով առողջապահութեան և հանգստաւէտութեան պայմանները: Վաճառատան մէջ կը գտնուին եւրոպական ընտիր մեքենաներ (որոնք կը քրքրին անկողիններու մէջ գտնուած յարդը, բամպակը, բուրդը եւայլն) և մասնագէտ գործաւորներ, որոնք եւրոպացի գործաւորներու պէս լաւ ապրանքներ կը պատրաստեն:

Կարասիներու ճիւղը կը պարունակէ.

Սալօնի համար պերճանքի կարասիներ, ֆանթէզի աթոռներ, պիւֆէներ, ճաշարանի և ննջասենեակի կարասիներ, գրասենեակի կարասիներ, նստարաններ և մարոքէն կաշիէ աթոռներ և անկարներու կարասիներ՝ հիւանդանոցներու համար, ողորմէ չատ թեթեւ կարասիներ՝ զիւղերու ու պարտէզի համար, կարասիներ մանուկներու համար եւայլն:

Դորգ, կաւ, լինոլէում, փսիաթ, թաղիք, կաւէ և կերպասէ վարագոյր, սիր, սիրոցի կերպասներ:

Նաեւ կան կահաւորման աքիատանոցներու մէջ ձեռնէաս սիրոցարաններ:

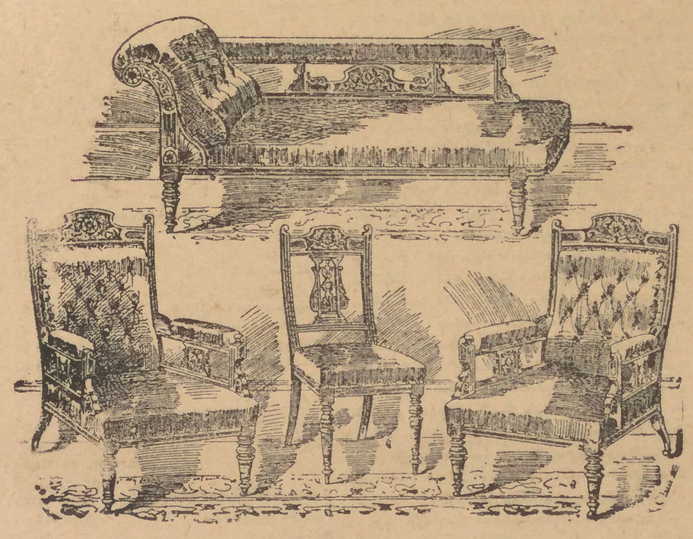

Մարոքէն կարասիներ

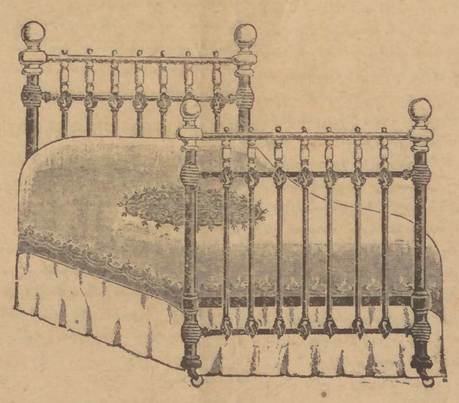

Մահճակալ

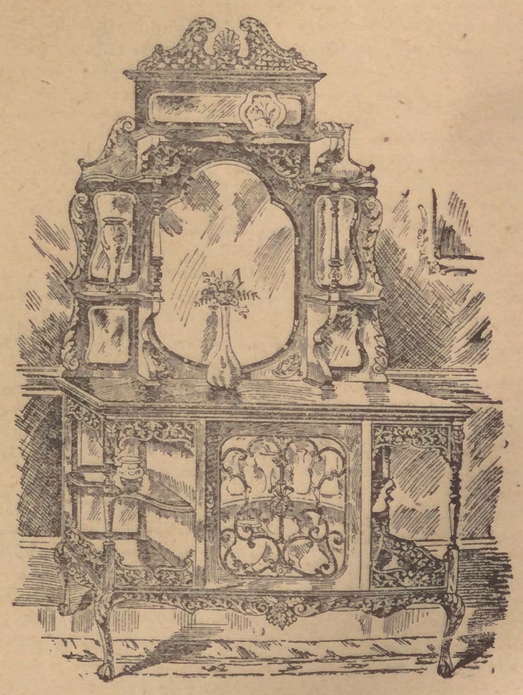

Սալօնի շասեղան

Ամէն ոք կրնայ այցելել եւ վաճառատան ընդարձակումը տեսնել, առանց ոեւէ գնում կատարելու անպատճառ

ՆՈՐԱՀԱՍՏԱՏ ՎԵՐԵԼԱԿԻ ՄԻՋՈՑԱՒ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՆ ՅԱՐԿԵՐԸ